

2013-05-28

Lärares uppdrag – rapport från arbetsgruppen

Uppdraget

Centrala utvecklingsgruppen, CUG, utsåg 12-12-06 en partsammansatt arbetsgrupp som fick i uppgift att se över lärarnas uppdrag i syfte att avlasta lärarna administrativt arbete. Gruppen skulle arbeta under våren 2013 och redovisa sitt resultat i maj månad. Förvaltningscheferna är mottagare av rapporten och beslutar om hur rapport ska ske till kommunfullmäktige.

Gruppens uppdrag har formulerats av CUG till:

- att definiera den gemensamma kärnan i läraryppdraget (lärarens huvuduppgifter) och
- att definiera de särskiljande momenten i lärarens uppdrag

På CUG-möte den 4 februari förtydligas att med lärare menas grundskollärare och gymnasielärare, inte förskollärare, fritidspedagoger eller barnskötare.

Följande deltagare i arbetsgruppen utsågs:

Fredrik Andersson, Lärarnas Riksförbund

Per Måsbäck, Lärarförbundet

Carina Olsson, Sveriges Skolledarförbund

Elisabet Nilsson, BSF Lund Öster

Anna Røjås, Utbildningsförvaltningen

Kerstin Fors, BSF Lunds stad, sammankallande

Bakgrund

Lärarnas arbetssituation har varit föremål för uppmärksamhet från många håll.

Utbildningsministern har sagt att lärarnas huvuduppgift ska vara att undervisa och att eftersom "administrationen har blivit en för tung börda" har han tillsatt en utredare som ska se över hur lärarnas administrativa arbete kan minskas och förenklas. I april kom ett delförslag från utredaren om avskaffandet av individuella utvecklingsplaner och skriftliga omdömen i de årskurser som det sätts betyg. Utredningen ska presenteras hösten 2013.

SKL har arbetat med ett projekt, PRIO, i några Stockholmsskolor kring lärarnas arbetstid. Arbetsgruppen har använt PRIO-gruppens beskrivning som ett underlag i arbetet.

Under våren 2013 har Skolverket presenterat en rapport kring Lärarnas yrkesvardag, en kartläggning av grundskolärarnas tidsanvändning. I den rapporten påpekas att lärare i första hand ska använda tiden till det som gynnar elevers kunskapsutveckling och att man ska värna tiden tillsammans med eleverna. Ett annat resultat som den studien lyfter fram är att erfarenheter visar att det finns stora pedagogiska förtjänster med att lärare tillsammans analyserar uppläggning och genomförande av undervisning.

CUG-gruppen har också uppmärksammat situationen och därför tagit initiativ till arbetsgruppens arbete.

Redovisning av lärarnas arbetsuppgifter

Arbetsgruppen har utifrån styrdokument, rapporter som de ovan nämnda samt egen erfarenhet försökt att lista alla förekommande arbetsuppgifter för lärare. En sammanställning har utarbetats och indelats i fem huvudrubriker:

- Undervisningsrelaterade uppgifter
- Elevhälsoarbete
- Möten
- Övrigt/administration
- Kompetensutveckling

I sammanställningen har arbetsgruppen tagit ställning i varje arbetsuppgift om uppgiften enligt styrdokumentet **ska** utföras av undervisande lärare, **kan** utföras av annan lärare samt om uppgiften enligt styrdokumentet **ska/måste** utföras av skolan.

Arbetsgruppen har definierat de olika arbetsuppgifterna, utgått från styrdokumentet när det gäller bedömningen om uppgiften ska göras av undervisande lärare, eller kan göras av annan lärare (eller annan personal). I flera fall där uppgiften kan göras av annan kan det vara lämpligt/praktiskt att undervisande lärare ändå gör uppgiften, men det har arbetsgruppen inte tagit ställning till.

Exempel

1. Under kategorin undervisningsrelaterade uppgifter finns arbetsuppgiften formativ bedömning, som ska utföras av undervisande lärare. Den uppgiften kan inte genomföras av annan lärare (om det inte är ett undantag och den undervisande läraren inte har behörighet) och är en uppgift som måste/ska göras av skolan.
2. Under kategorin elevhälsoarbete finns arbetsuppgiften utvecklingssamtal, som ska göras av skolan men som inte behöver göras av undervisande lärare utan kan göras av annan lärare.
3. Under kategorin övrigt/administration finns uppgiften rastvärd/matvärd, som ska göras av skolan eftersom tillsyn krävs, men som inte behöver göras av undervisande lärare eller annan lärare.

Arbetsgruppen har diskuterat möjligheten att presentera ett samlat förslag på arbetsuppgifter som kunde plockas bort från lärares uppdrag, men dels har det inte varit arbetsgruppens uppgift och dels arbetar varje skolenhet på olika sätt, så att den bedömningen måste göras på enhetsnivå.

Arbetsgruppen uppfattar att uppdraget är slutfört genom den sammanställning som redovisas.

Sammanställning kan användas som underlag för de diskussioner man behöver föra på en särskild enhet hur man där ska finna former för lärarnas arbete.

Sammanställningen kan också användas av förvaltningsledning och huvudman för att ta ställning till hur resurser ska fördelas för olika uppdrag. Om uppgifter ska plockas bort från lärares uppdrag kan till exempel annan kompetens behöva sättas in i skolan för att huvudmannen ska leva upp till sitt ansvar. Om en bedömning görs att det är praktiskt att undervisande lärare ändå utför arbetsuppgifterna kan huvudmannen ta ställning till vilka resurser som då krävs.

Under arbetsgruppens arbete har diskussioner kring lärares uppdrag förts och även tankar kring hur vi ska kunna förbättra arbetssituationen för lärare. Frågan om hur samarbetet mellan lärarna i planering, bedömning och genomförande av undervisningen kan leda till en förbättring av lärarnas arbetssituation har varit en annan fråga som vi lyft, men den diskussionen låg utanför uppdraget om än det skulle vara en intressant fortsättning. Kommunens gemensamma utvecklingsarbete kring bedömning för lärande, BFL, berör ju denna fråga.

För arbetsgruppen

Kerstin Fors
sammankallande

Bilaga 2 till anteckningar från möte i arbetsgruppen kring lärarens uppdrag

Kategori	Arbetsuppgift	Styrdokument/annat	Kan göras av annan?	Kan låta bli att göra?	Kommentarer
Undervisningsrelaterade uppgifter	Undervisning inklusive stöd	Text Skollagen Kap 2 § 13-15, Kap 10 § 5 mm (vilka som får bedriva undervisning och elevernas rätt till undervisning)	Nej	Nej	
Undervisningsrelaterade uppgifter	Planering av undervisning	Allmänna råd "Planering och genomförande av undervisningen"	Ja	Nej	Delvis genom lärares samarbete, lärarhandledning, Unikum m.m.
Undervisningsrelaterade uppgifter	Bedömning- betygssättning	Skollagen Kap 3 § 16 (Vilka som får lov att sätta betyg) samt Allmänna råd "Bedömning och betygssättning i gymnasieskolan" (Motsvarande för grundskolan är under omarbetning)	Nej	Nej	
Undervisningsrelaterade uppgifter	Formativ bedömning/feedback/IUP	Skollagen kap 10 § 13 Utvecklingssamtal och IUP Allmänna råd "Bedömning och betygssättning i gymnasieskolan" plus för grundskolan	Nej	Nej	Beprovad erfarenhet och vetenskaplig grund
Undervisningsrelaterade uppgifter	"Läxhjälp"/studieverkstad	Ej reglerat i styrdokument	Ja	Ja	

Kategori	Arbetsuppgift	Styrdokument/annat	Kan göras av annan?	Kan låta bli att göra?	Kommentarer
Undervisningsrelaterade uppgifter	Särskilt stöd inom ordinarie undervisning	Som en följd av en utredning/åtgärdsprogram? Kap 3 § 8-10 Läroplan för grundskolan, 2.8: ”undervisningen och elevhälsans verksamhet utformas så att eleverna får det särskilda stöd och den hjälp de behöver.”	Nej	Nej	Stöd kan ges av annan lärare än undervisande lärare
Undervisningsrelaterade uppgifter	Provvakt		Ja	Nej	
Undervisningsrelaterade uppgifter	Nationella prov-förberedelse/genomförande-rättning/efterarbete	Skolfs 2011:188 ”Läraren är skyldig att genomföra proven med sina elever och använda proven som stöd för bedömning.”	Nej	Nej	Leg lärare Rättning kan göras av annan lärare än undervisande lärare
Undervisningsrelaterade uppgifter	Vikariat (Korttidsvikariat)	Allmänna bestämmelser Tillsynsplikt i grundskolan	Ja	Nej	
Undervisningsrelaterade uppgifter	Friluftsdagar/idrottsdagar/studie-besök/prao-besök	Kursplaner	Ja	Nej	Krävs lärare om genomförandet görs som en del av planerad undervisning
Undervisningsrelaterade uppgifter	Prövningar/särskilda prövningar	Skollagen kap 3 § 16, § 21 m.fl.	Nej	Nej	Annan lärare än undervisande lärare kan genomföra prövningen.
Elevhälsoarbete	Utvecklingssamtal	SKOLFS 2009:16 samt Allmänna råd för utvecklingssamtalet och den skriftliga individuella utvecklingsplanen	Nej	Nej	

Kategori	Arbetsuppgift	Styrdokument/annat	Kan göras av annan?	Kan låta bli att göra?	Kommentarer
Elevhälsoarbete	Elevhälsomöten/även BUP, Soc.	Skollagen 2 kap 25§, Läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet 20112.8 Rektors ansvar	Delvis	Nej	Lärare delaktig i vissa moment
Elevhälsoarbete	Enskilda spontana möten/kontakter	Läroplan.....1 Skolans uppdrag 2.4 Skola och hem	Delvis	Nej	Ingår i lärarens uppdrag, men kan också göras av annan undervisande lärare eller rektor
Elevhälsoarbete	Elevkontakter	Läroplan för.....1 Skolans uppdrag	Nej	Nej	
Elevhälsoarbete	Anmälningsskyldighet Till rektor Till socialtjänst		Delvis	Nej	
Elevhälsoarbete	Underlag till åtgärdsprogram	SKOLFS 2008:25 Allmänna råd och kommentarer för arbete med åtgärdsprogram	Delvis	Nej	Lärare för del som är kopplat till undervisning
Elevhälsoarbete	Åtgärdsprogram	Allmänna råd...	Delvis	Nej	Lärare i de delar som ingår i lärarens ansvarsområde
Elevhälsoarbete	Dokumentation – kränkningar	SKOLFS 2012:10, Allmänna råd för arbetet mot diskriminering och kränkande behandling	Delvis	Nej	Den vuxne som är med vid händelsen
Elevhälsoarbete	Konfliktlösning	Allmänna råd...	Delvis	Nej	Den vuxne som är med vid händelsen
Möten	Samarbete med vårdnadshavare	Skollagen kap 4 § 13 Läroplan för grundskolan 2:4	Nej	Nej	
Möten	Klassråd/mentorstid	Kap 10 § 12 Läroplan för grundskolan, övergripande mål	Nej	Nej	

Kategori	Arbetsuppgift	Styrdokument/annat	Kan göras av annan?	Kan låta bli att göra?	Kommentarer
Möten	Samarbete mellan lärarna t.ex. arbetslag, ämnesgrupper, arbetsgruppsmöten, personalmöten, pedagogiskt forum etc	Allmänna råd "Planering och genomförande av undervisningen", "Bedömning och betygssättning i gymnasieskolan", läroplaner för grundskolan och gymnasieskolan samt Allmänna bestämmelser	Nej	Nej	Rektor leder och fördelar arbetet
Möten	Arbetsplatsträff	Samverkansavtalet	Nej	Nej	
Möten	Systematiskt kvalitetsarbete	Skollagen kap 4 § 4-6	Nej	Nej	
Möten	Medarbetarsamtal		Nej	Nej	
Övrigt/administration	Registrering av närvaro	Skollagen kap 7 § 2 Skolplikt/rätt till utb Kap 7 § 17, Obligatorisk närvaroKap 15 § 16 Kap 7 § 18 Garanterad undervisningstid	Ja	Nej	Praktiskt att läraren gör
Övrigt/administration	Ansökan om ledighet upp till 10 dgr	Kap 5 § 4	Ja	Nej	Praktiskt att läraren gör
Övrigt/administration	Mentorskap-läroplaner- introduktionsperioden	4 kap, 2 §2 kap, 16 §Samarbetsavtal med högskola	Nej	Nej	Leg lärare
Övrigt/administration	Pedagogisk lunch	Läroplanen – alla ska bidra till elevernas sociala utv	Ja	Nej	
Övrigt/administration	Skolledarkontakter	3 kap, 8 §	Nej	Nej	Elevvårdsärenden
Övrigt/administration	Rastvärd/matvärd	Läroplanen – alla ska bidra till elevernas soc utv	Ja	Nej	
Övrigt/administration	Förmedla information-hemsida- It's learning-Unikum- Skola 24	Läroplanen – Samarbete med hem samt Normer och värden	Ja	Nej	Vissa uppgifter lärare

Kategori	Arbetsuppgift	Styrdokument/annat	Kan göras av annan?	Kan låta bli att göra?	Kommentarer
Övrigt/administration	Marknadsföring	20 kap, 17 §	Ja		Info om utb - vux Behöver ej göras, lärare kan behövas vid mässor och öppna hus
Övrigt/administration	Arbetsmiljöuppgifter	Delegation av arb. miljö uppg. SKOLFS 2004:13, 4 §Läroplanen 2:3 – Främja elevers förmåga att ta ansvar	Nej	Nej	Alla är berörda, arbetsuppgift för de som har delegation
Övrigt/administration	Arbetslagsledare		Nej		Rektor leder och fördelar arbetet
Övrigt/administration	Ämnesansvarig, lärare		Nej		Rektor leder och fördelar arbetet
Övrigt/administration	Miljöarbete	Lokala politiska mål	Ja	Nej	Rektor leder och fördelar arbetet
Övrigt/administration	IT-relaterade arbetsuppgifter	Läroplaner och lokala politiska beslut	Ja	Nej	Till mycket stor det beroende av Kommunikationsavdelningen
Övrigt/administration	Betygssättning (om obehörig lärare)	Skollagen 3 kap 16 §	Nej	Nej	Leg lärare eller rektor
Övrigt/administration	Forum för samråd	Skollagen 4 kap 13 §	Ja	Nej	Ej krav på lärare
Övrigt/administration	Ordningsregler	Skollagen 5 kap 5-8 §§	Ja	Nej	
Övrigt/administration	Dokumentation, lärare	Skollagen 5 kap 24 § m.fl.	Ja	Nej	
Övrigt/administration	Samarbete med hem och skola samt mellan skolformer, lärare	Skollagen 4 kap 13 § Läroplan för grundskolan 2.4-2.6	Nej		
Kompetensutveckling	Hålla sig á jour med forskning	SKOLFS 2011:37 24 §	Ja	Nej	Eget ansvar

Kategori	Arbetsuppgift	Styrdokument/annat	Kan göras av annan?	Kan låta bli att göra?	Kommentarer
Kompetensutveckling	Handledning/coachning	AB 6 § Allmänna åligganden. Redogörelsetext till ÖLA 2000 – uppgifter inom reglerad arbetstid. Promemoria Karriärvägar...	Nej	Nej	Form av kompetensutveckling
Kompetensutveckling	Egen kompetensutveckling	SKOLFS 2011:37 24 §Bilaga M	Nej	Nej	